

УДК 001.8 - 057.87

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ МОВНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Архипенко Л.М., Воліков В.В.

Харківський національний економічний університет, м. Харків, Україна

У статті презентується концепція створення "Студентської наукової спілки" Харківського національного економічного університету, розглядається роль кафедри українознавства ХНЕУ у формуванні мовно-професійної компетенції фахівців економічного профілю.

Ключові слова: науково-дослідна робота, мовно-професійна компетенція, економічний профіль

Актуальність. Наукова робота студентів – це, в широкому сенсі, можливість і вміння майбутніх фахівців діяти творчо й активно, самостійно приймати рішення, пов'язані з професійною діяльністю. Сучасний спеціаліст має бути готовим до безперервної самоосвіти, постійного оновлення й корегування своїх знань, наукового пошуку. Отже, підготовка студентів до науково-дослідної роботи – складова програми загальної підготовки майбутнього фахівця. Мета статті розгляд ролі науково-дослідної роботи студента в справі формування професійної компетенції студентів.

Постановка проблеми. Якість сучасної вищої освіти значною мірою залежить від стратегічних основ її вдосконалення. У 2006 році Конференцією трудового колективу Харківського національного університету затверджено концептуальні засади розвитку університету, де зазначено, що "стратегічною метою розвитку нашої держави має бути розбудова суспільства, що базується на економіці знань, де головним буде підвищення якості та рівня життя українського народу, де економіка буде для людей, а не навпаки. Вона може бути реалізована через системну роботу всього загалу зі створення комунікаційного суспільства й паралельне запровадження мережних технологій, створення новітніх знань як основи економіки знань" [1, с.2].

Для виконання окреслених завдань структурні підрозділи університету конкретизують плани своєї діяльності. Так, зокрема, науково-дослідним сектором Харківського національного економічного університету розробляється концепція створення "Студентської наукової спілки" – молодіжної неполітичної неприбуткової організації, яка в межах університету здійснюватиме заходи, спрямовані на розвиток наукової діяльності студентів, співпрацюватиме з молодіжною організацією, науково-дослідним сектором, адміністрацією університету, а також забезпечуватиме виявлення наукових талантів і стане достойним резервним поповненням наукових кадрів університету. Перед "Студентською науковою спілкою" ставляться такі завдання, як: активізувати студентську науково-дослідну роботу, підвищити освітній

рівень студентів, сприяти науковій роботі молодих дослідників, забезпечувати інформаційну підтримку щодо заходів наукового характеру (конференції, семінари, форуми, круглі столи, міжнародні обміни та ін.).

Роботу спілки пропонується проводити за трьома напрямками: теоретичним, практичним, інформаційним.

Теоретичний напрям передбачає організацію наукових семінарів, круглих столів, які б забезпечили можливість ознайомлення студентів з основами науково-пошукової роботи, представлення результатів наукових напрацювань, апробацію наукових робіт та подальше їх удосконалення, а також активізували б частину студентів до самостійних досліджень. Науковими роботами на навчальному етапі можуть стати курсові та індивідуальні науково-дослідні роботи студентів. Тематика семінарів, круглих столів буде розроблюватися й погоджуватися з відповідною кафедрою та керівництвом університету. Цей підхід дасть можливість активізувати студентів до участі в науковій роботі. Кращі студенти будуть нагороджуватися дипломами й направлятимуться для участі в роботі конференцій вищих рівнів.

Практичний напрям передбачає створення цільових груп зі студентів старших курсів для вивчення конкретних аспектів діяльності підприємств. За результатами наукової роботи дослідники складатимуть методичні рекомендації, які будуть подані на розгляд керівництву підприємства. Переваги цього напрямку полягають у тому, що студент отримує потенційне місце практики чи роботи, а результати досліджень, які мають практичний характер, можуть використовуватися під час дипломного проектування. Робота щодо налагодження партнерських зв'язків з підприємствами матиме підтримку з боку адміністрації університету.

Інформаційний напрям передбачає забезпечення інформаційної підтримки проведення наукових заходів університету та заходів поза його межами. Інформаційна система повинна містити відомості про наукову діяльність університету (інформація про проведення конференцій, семінарів, форумів), організацію наукових заходів міського та всеукраїнського рівнів (де, коли буде проведено, умови участі тощо), заходи "Студентського наукового товариства", досягнення студентів у науковій діяльності. З метою долучити до наукової роботи всіх зацікавлених осіб планується застосування електронних технологій для спрощення схеми отримання інформації про заходи наукового спрямування.

Науково-дослідна робота студентів з точки зору змісту навчання окреслюється певним набором компетенцій, серед яких одна з найважливіших – мовно-професійна.

Визначення ролі науково-дослідної роботи студентів у процесі формування мовно-професійної компетенції фахівців економічного профілю становить одну з важливих проблем сучасної вищої освіти. Це зумовлене потребою підготовки "фахівців нової генерації: висококваліфікованих, мовнокомпетентних у своїй професійній діяльності, конкурентноздатних, грамотних, з незалежним інтелектуальним потенціалом, з глибоким знанням української мови, необхідної для задоволення професійних потреб, а також необхідністю забезпечити майбутнім фахівцям із різних галузей знань та виробничих сфер належну культуру загальнонавчальної та професійної мов і досконале володіння своєю професійною термінологією" [3, с.16].

Важливу роль у вирішенні цієї проблеми відіграє чітке професійне спрямування навчальної дисципліни "українська мова", що забезпечується вивченням економічної

термінології як показника рівня розвитку наукової мови в суспільстві й науки загалом. Вивчення термінологічної лексики має безпосереднє відношення до формування мовно-професійної компетенції майбутніх фахівців з економіки: під час занять з української мови студенти мають можливість ознайомитися зі складом економічної термінології, з процесами й змінами, які відбуваються в системі національній термінології під впливом лінгвальних і екстралінгвальних чинників.

Мовно-професійна компетентність студентів формується й при роботі з науковими економічними текстами, їх перекладі з російської мови на українську й навпаки, при написанні рефератів, конспектуванні, складанні анотацій робіт економічного змісту, написанні індивідуальних науково-дослідних робіт тощо.

Одним з етапів мовної освіти в Харківському національному економічному університеті є спецкурс "Основи творення наукового тексту" для студентів та магістрантів (автор - О.С. Черемська), який "передбачає засвоєння лексико-семантичних, морфологічних і синтаксичних особливостей наукового стилю з метою підготовки студентів до написання науково-дослідних робіт" [2, с.20].

Ефективність навчання української мови у вищих навчальних закладах залежить від наявності навчальних матеріалів та посібників, спрямованих на формування у студентів умінь і навичок професійного спілкування, які б сприяли підвищенню рівня мовної підготовки. З огляду на це кафедрою українознавства ХНЕУ видано посібник "Професійна мова економіста" (Черемська О.С., Гайдамака Г.Г., Жовтобрюх В.Ф., Архипенко Л.М.), який має виразне професійне спрямування й покликаний сприяти формуванню мовно-професійної компетенції у майбутніх фахівців економічного профілю.

Висновок. Науково-дослідна робота студента займає одне з провідних місць, оскільки саме науково-дослідна робота спрямована на розвиток аналітичних, евристичних, когнітивних навичок майбутнього економіста.

Список літератури

1. Концептуальні засади розвитку Харківського національного економічного університету / Укл. О.М. Тридід, В.М. Грицьова, Ю.М. Великий, М.В. Афанасьєв та ін.; Наукове керівництво – докт. екон. наук, проф. В.С. Пономаренко. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2006. – 20с.
2. Януш Я. Роль термінології у формуванні мовно-професійної компетентності фахівців економічного профілю //Українська термінологія і сучасність: Зб наук. праць. – Вип. IV. – К.: КНЕУ, 2001. – С. 15-19.
3. Черемська О.С. Українська мова у вищій школі як основа формування національних і загальнолюдських цінностей // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції "Формування національних і загальнолюдських цінностей в українському суспільстві". – Х.: ФОН Лібуркіна Л.М., 2006. – С. 15-21.

Архипенко Л.М., Воликов В.В. НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА СТУДЕНТА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧЕВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СПЕЦИАЛИСТОВ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

В статье презентуется концепция образования «Студенческого научного общества» Харьковского национального экономического университета, рассматривается роль кафедры украинологии ХНЭУ в формировании профессиональной речевой компетенции специалистов экономического профиля

Архипенко Л.М., Волюков В.В.

Ключевые слова: научно-исследовательская работа, профессиональная речевая компетенция, экономический профиль

Arkhipenko L.M., Volikov V.V. RESEARCH WORK OF THE STUDENT AS A COMPONENT OF FORMATION OF THE PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE OF THE EXPERTS OF THE ECONOMIC STRUCTURE

In the article the concept of formation of "the Student's scientific organization" of Kharkiv National University of Economics is presented, and the role of the department of the Ukrainian language of Kharkiv National University of Economics in formation of the professional speech competence of the experts of the economic structure is considered.

Key words: research work, the professional speech competence, economic structure

Поступила до редакції 05.02.2007 р.